

ממנ 12 בדידה

שאלה 1

א. עלינו למצוא אם R או S

• רפלקסיבי:

R: לפי הנתון $A \in P(\{1,2,3,4\})$ מאן ARA מתקיים מכיוון שהיחס $A \cap \{1,2\} = A \cap \{1,2\}$ לכן R רפלקסיבי

S: אינו רפלקסיבי, ניקח $A \in P(\{1,2,3,4\})$, כאשר $A = \{1\}$, היחס ASA לא מתקיים בגלל שA אינו ממש חלקי לעצמו. ולכן S אינו רפלקסיבי

• סימטרי:

R: ניקח 2 קבוצות $A, B \in P(\{1,2,3,4\})$, כאשר ARB כן מתקיים. וננסה למצוא אם BRA מתקיים. בגלל ARB מתקיים אז $A \cap \{1,2\} = B \cap \{1,2\}$, ושיויון הוא חלופי ולכן אפשר לכתוב גם כך $B \cap \{1,2\} = A \cap \{1,2\}$, מכאן BRA גם מתקיים. ולכן R הוא סימטרי.

S: בגלל שהוכחנו שS אינה רפלקסיבית אז היא אינה יכולה להיות יחס שקילות.

• טרנזיטיבי:

R: ניקח 3 קבוצות כך $A, B, C \in P(\{1,2,3,4\})$, היחס מתקיים ב ARB וBRC ולכן בגלל שבשיויון מתקיים את הכלל הטרנזיטיביות $A = C$, לכן R הוא טרנזיטיבי.

המחלקות שקילות של R:

$$\bar{0} = \{\emptyset, \{3\}, \{4\}, \{3,4\}\}$$

$$\bar{1} = \{\{1\}, \{1,3\}, \{1,4\}\}$$

$$\bar{2} = \{\{2\}, \{2,3\}, \{2,4\}\}$$

ב. בגלל שהוכחנו בסעיף א שR הוא רפלקסיבי ויחס סדר חלקי, הוא אנטי-רפלקסיבי וטרנזיטיבי. לכן R אינו יכול להיות יחס סדר חלקי. מכאן, צריך לבדוק אם S הוא יחס סדר חלקי. ננסה להוכיח S:

אנטי-רפלקסיבי:

ניתן דוגמא נגדית בה לא מתקיים הרפלקסיביות. $A = 1$, מכאן על מנת שהיחס ASA יתקיים בהכרח $A \subset A$ דבר שאינו יכול להיות בגלל שאינו קיים x שנמצא בA אך לא שייך לA. לכן S הוא אנטי-רפלקסיבי.

טרנזיטיבי:

ניקח 3 קבוצות כך $A, B, C \in P(\{1,2,3,4\})$, היחס מתקיים ב ASB וBSA. לכן גם אם A היא הקבוצה הריקה ובגלל שקבוצה ריקה היא חלקית לכל הקבוצות לכן, S היא טרנזיטיבית.

מכאן S הוא יחס סדר חלקי

שאלה 2

א. ננסה להוכיח ש- $S \cup R$:

• רפלקסיבי:

R: על מנת ש- R יהיה רפלקסיבי $xRx \in R$ מכאן $xRx = x/x = 2^0 \Rightarrow i = 0$. מהנתון $i > 0$ לכן R אינו רפלקסיבי.

S: על מנת שיהיה רפלקסיבי $xSx \in S$ מכאן, $xSx = x/x = 2^0 \Rightarrow j = 0$. מכיוון שנתון לנו $j \in \mathbb{Z}$, לכן S רפלקסיבי.

• סימטרי:

S: נניח ש- $xSy \in S$ כך שמתקיים xSy , ננסה למצוא האם מתקיים ySx . מכיוון שמתקיים xSy לכן $xSy = y/x = 2^j$ לכן $ySx = x/y = 2^{(-j)}$, מהנתון $j \in \mathbb{Z}$ לכן $-j \in \mathbb{Z}$ כן מתקיים ולכן היחס הוא סימטרי.

• טרנזיטיבי:

S: נניח ש- xSy ו- ySz מתקיימים, מכאן $xSy = y/x = 2^j \Leftrightarrow y = x * 2^j$ ומכיוון שגם $ySz = z/y = 2^k \Leftrightarrow z = y * 2^k \Leftrightarrow z = x * 2^{(j+k)}$ לכן xSz מתקיים.

מכיוון ש- R אינו רפלקסיבי הוא אינו יכול להיות יחס שקילות. לכן S הוא יחס שקילות.

ב. עלינו למצוא את המחלקות שקילות ליחס S .

נסתכל על j , על מנת לקיים את הנתון $j \in \mathbb{Z}$, החלוקה של xSy חייב להיות שלם ומתחלק ב-2. לכן $1, 2, 4, 8, 16, \dots$ וכן $\bar{4} = \bar{8} = \bar{2}$. לכן המחלקות השקילות הם כאשר מספרים ראשוניים כגון $3, 6, 12, 24, 48, \dots$ וגם $5, 10, 20, 40, \dots$ כל מחלקת שקילות נוצרת לאחר כפל ב-1 עם המספר הראשוני.

ג. בגלל שבסעיף א הוכחנו ש- S הוא רפלקסיבי, ויחס סדר חלקי הוא אנטי רפלקסיבי. הוא אינו יכול להיות סדר חלקי. לכן עלינו למצוא אם R הינו יחס סדר חלקי.

אנטי-רפלקסיבי: מכיוון ש- $xRy = y/x = 2^i$ ונתון לנו $i > 0$ לכן $2^i > 1$. מכאן $x \neq y$, לכן לא מתקיים xRx או yRy . מכאן היחס הוא אנטי-רפלקסיבי.

טרנזיטיבי: עלינו למצוא $xRy \wedge yRz \Rightarrow xRz$.

נניח ש- xRy מתקיים, לכן $y = x * 2^i$. בנוסף נניח ש- yRz מתקיים, מכאן: $yRz = z/y = 2^k \Leftrightarrow z = y * 2^k \Leftrightarrow z = x * 2^i * 2^k$. מכיוון 2^k וגם 2^i הינם זוגיים, לכן xRz גם מתקיים. לכן R טרנזיטיבי. לכן R הוא יחס סדר חלקי.

ד. אין איבר מקסימלי, בגלל שאין שום יחס שנמצא בסוף R . 2^j יותר גדול מהיחס הקודם. לכן אין יחס שהוא מקסימלי בגלל שהמספרים הם אינסופיים.

איבר מינימלי, הם כל המספרים האי זוגיים. מכיוון שקיים מספר אי זוגי a וננסה להפעיל את היחס R עליו.

$$aRb \leftrightarrow b/a = 2^j$$

שאלה 3

א. נניח בשלילה ש f היא חח"ע מכאן על פי הגדרה של פונקציה חחע $F(A_n) = F(A_m)$, לכן לכל מקור יש תמונה. ניקח את קצי של כל קבוצה n ו m , מכאן נובע ש $f(n) = f(m)$. לכן $n=m$, אך זו סתירה לנתון ש $n \neq m$.

נניח בשלילה ש $f(A_n) = f(A_m)$, מכיוון ש A_n ו A_m קבוצות, ז"א שלכל מקור יש תמונה אחת ויחידה. וכדי שהתמונות יהיו שוות. בהכרח $A_n = A_m$, אחרת קיימים מקורות בלי תמונה כלל ולכן f לא תהיה חח"ע. ונתון לנו ש $n \neq m$ כך שהתמונות יהיו שונות

ב. אם f על אז $f^{-1}(A_n) \neq f^{-1}(A_m)$. נוכיח דרך השלילה ש- $f^{-1}(A_n) = f^{-1}(A_m)$ מכאן קבוצת המקורות של A_n ו A_m שוות. כלומר $A_m = A_n$ דבר שסותר את הנתון, $n \neq m$. לכן קבוצת המקורות צריך להיות שונות.

אם $f^{-1}(A_n) \neq f^{-1}(A_m)$ אז f על.
 נוכיח בדרך השלילה ש- f היא אינה פונקציה על, כלומר קיים y טבעי כך שלכל x טבעי מתקיים $f(x) \neq y$.
 כלומר $f^{-1}(y) = \emptyset$. מכאן $y \in A_n$ ו $y \notin A_m$, נניח ש- $n > m$ כלומר מספר האיברים גדול יותר ב A_n .
 בנוסף $A_m \subset A_n$. לכל $f^{-1}(A_m) \neq \emptyset$ ו- $f^{-1}(A_n/A_m) = \emptyset$, מכאן נובע ש $f^{-1}(A_n) = f^{-1}(A_m)$ דבר שסותר את הנתון. לכן f היא על

שאלה 4

א. הפונקציה לא על, ננסה למצוא $\langle 1, 1 \rangle = \langle m_1, n_1 \rangle$ ננסה למצוא את ערכי n_1 ו m_1 .
 $3m_1 + 2n_1 = 1$ וגם $2m_1 + 3n_1 = 1$.

$$3m_1 + 2n_1 = 1 \Leftrightarrow 3m_1 = 1 - 2n_1 \Leftrightarrow m_1 = \frac{1 - 2n_1}{3} \text{ --- (1)}$$

עכשיו ננסה למצוא ב $2m_1 + 3n_1 = 1$ ונשתמש ב(1).

$$\begin{aligned} 2m_1 + 3n_1 = 1 &\Leftrightarrow 2\left(\frac{1-2n_1}{3}\right) + 3n_1 = 1 \Leftrightarrow \frac{2-4n_1}{3} + 3n_1 = 1 \Leftrightarrow 2 - 4n_1 + 9n_1 = 3 \\ &\Leftrightarrow 5n_1 = 1 \Leftrightarrow n_1 = \frac{1}{5} \end{aligned}$$

עפ"י נתון $m_1, n_1 \in \mathbb{Z}$, לכן לא קיים מספר ששייך ל $\mathbb{Z}$ שייתן לנו את הסוג סדור $\langle 1, 1 \rangle$ לכן הפונקציה לא על.

נוכיח ש- f חח"ע.

כדי להוכיח ש f חח"ע יש להראות שלכל $f < m_1, n_1 > = f < m_2, n_2 >$ מתקיים $(m_1, n_1) = (m_2, n_2)$ קיימים $m_1, m_2, n_1, n_2 \in \mathbb{Z}$ מקיים את f ולכן:

$$\langle m_1, n_1 \rangle = \langle m_2, n_2 \rangle$$

נשווה בין שני הסוג סדור $m_1 = m_2 \vee n_1 = n_2$ מכאן:

$$\begin{aligned} 2m_1 + 3n_1 &= 2m_2 + 3n_2 \\ 2m_1 + 3n_1 - 2m_2 - 3n_2 &= 0 \\ 2(m_1 - m_2) + 3(n_1 - n_2) &= 0 \\ (m_1 - m_2) &= \frac{-3(n_1 - n_2)}{2} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 3m_1 + 2n_1 &= 3m_2 + 2n_2 \\ 3m_1 + 2n_1 - 3m_2 - 2n_2 &= 0 \\ 3(m_1 - m_2) + 2(n_1 - n_2) &= 0 \\ 3\left(-\frac{3(n_1 - n_2)}{2}\right) + 2(n_1 - n_2) &= 0 \\ -9n_1 + 9n_2 + 4n_1 - 4n_2 &= 0 \\ -5n_1 + 5n_2 &= 0 \\ n_1 &= n_2 \end{aligned}$$

מצאנו את ש $n_1 = n_2$ עכשיו נציב במשוואה הראשונה:

$$\begin{aligned} 2m_1 + 3n_1 - 2m_2 - 3n_2 &= 0 \\ 2m_1 + 3n_1 - 2m_2 - 3n_1 &= 0 \\ 2m_1 - 2m_2 &= 0 \\ m_1 &= m_2 \end{aligned}$$

לכן f היא חח"ע.

ב. נוכיח ש- $f \circ \pi_1$ אינו חח"ע. נעשה זאת ע"י דוגמה נגדית.

כאשר $m = 1 \vee n = -1$

$$\pi_1 \circ f \langle 1, 0 \rangle = \pi_1 \langle -1, 1 \rangle = -1$$

כאשר $m = 4 \vee n = -3$

$$\pi_1 \circ f \langle 4, -3 \rangle = \pi \langle -1, 6 \rangle = -1$$

לכן $f \circ \pi_1$ אינו חח"ע.

עלינו להוכיח ש- $f \circ \pi_1$ על.

כדי להוכיח זאת, צריך למצוא תמונה אשר יש לה מקור לכן:

$$\pi_1 \circ f \langle m, n \rangle = z$$

על פי נתון $m = \pi_1 \langle m, n \rangle$ ולכן $z = 2m + 3n$.

מכיוון שנתון ש- $m, n \in \mathbb{Z}$ לכן אפשר לתאר כל מספר שלם ע"י הכפל $2m + 3n$

ג. על מנת להוכיח שפונקציה הפיכה, עלינו להראות שהיא חח"ע ועל. ניתן להסתמך על סעיף א' בו הוכחנו שהפונקציה היא חח"ע. ולכן נשאר לנו רק להוכיח שהפונקציה היא על.

הפונקציה היא על, נרצה להגיע מ $\langle a, b \rangle = g(x, y)$ ננסה להגיע מ a ו b למקור x ו y .

$$2x + 3y = a$$

$$x = \frac{a-3y}{2}$$

לאחר שמצאנו את x עלינו למצוא את y :

$$3x + 2y = b$$

$$3\left(\frac{a-3y}{2}\right) + 2y = b$$

$$3a - 9y + 4y = 2b$$

$$-5y = 2b - 3a$$

$$y = \frac{3a-2b}{5}$$

עכשיו נציב את y במשוואה של x ונקבל:

$$x = \frac{a-3y}{2}$$

$$x = \frac{a - 3\left(\frac{3a-2b}{5}\right)}{2}$$

$$x = \frac{5a - 9a + 6b}{10}$$

$$x = \frac{-2a + 3b}{5}$$

על מנת שנוכל לקבל את הסוג הסדור $\langle a, b \rangle$ עלינו x ו y חייבים להיות בערך נה"ל. כלומר הפונקציה על בגלל תחום של הפונקציה הוא $\mathbb{Q} \times \mathbb{Q} \rightarrow \mathbb{Q} \times \mathbb{Q}$.

כדי שנוכל למצוא את הפונקציה ההפוכה ל g צריך רק להציב את הנוסחאות שקיבלנו.

$$g^{-1}\langle a, b \rangle = \left\langle \frac{-2a + 3b}{5}, \frac{3a - 2b}{5} \right\rangle \text{ לכן}$$